

Katedra Blízkého východu

**Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci Balsam Al-Shiekhli s názvem
„Arabština v kontextu Organizace spojených národů“**

Ve své bakalářské práci se **Balsam Al-Shiekhli** zaměřila na tematiku zavedení, etablování a užívání arabštiny na půdě OSN, která bezpochyby představuje vůbec nejvýznamnější mezinárodní organizaci v celosvětovém měřítku. Arabština se stala dosud posledním z šestice oficiálních a pracovních jazyků této organizace v roce 1973.

V úvodu (Kapitola 1) si autorka vytyčuje cíle práce (výzkumné otázky), seznamuje čtenáře s její strukturou a předkládá přehled dosavadního bádání k tématu. Následující kapitola (Kapitola 2) je úvodem do problematiky jazyků OSN. Autorka zde definuje základní pojmy a koncepty, s nimiž dále pracuje (oficiální a pracovní jazyk, multilingvismus). Právě koncept multilingvismu reprezentuje klíčový princip, na němž je založena organizace problematiky jazyků a jejich vyvažování v mnohojazyčném prostředí OSN. Další kapitola (Kapitola 3) mapuje historický vývoj užívání arabštiny v orgánech OSN nebo v jejích specializovaných agenturách od doby vzniku organizace až po současnost. Lze jednoznačně konstatovat, že prosazení arabštiny, konkrétně její prestižní variety v podobě tzv. moderní spisovné arabštiny (MSA), jakožto oficiálního a pracovního jazyka OSN v roce 1973 představuje velký politický úspěch arabských států, z nichž některé vznikly jako samostatné státy teprve až na počátku sedmdesátých let. Získání oficiálního statusu v OSN bezpochyby přispělo k obecnému posílení prestiže arabštiny mezi světovými jazyky. V následující kapitole (Kapitola 4) nás autorka zasvěcuje do systému fungování a do kompetencí různých orgánů OSN, jež mají na starosti tlumočnicko-překladačské služby a jazykovou podporu v arabštině (a stejně tak i v ostatních jazycích organizace v souladu s politikou multilingvismu). V poslední části práce (Kapitola 5), věnované problematice překladu a tlumočení v OSN, autorka shrnuje profesní požadavky kladené na jazykové specialisty, kteří v této organizaci pracují. Dále podává přehled typických rysů stylu arabských diplomatických dokumentů. Je třeba říci, že dokumenty OSN, včetně diplomatické korespondence, mají předepsanou, standardizovanou formu, která více či méně stírá rozdíly mezi různými jazyky. V exkurzu této kapitoly (oddíl 5.2.1.) se proto autorka rozhodla zaměřit na dílčí téma vybraných náboženských (islámských) obrátů, jež se objevují v přílohách diplomatické korespondence OSN a které lze považovat za typický stylistický a v mnohých případech uzuální rys arabských mluvených i psaných projevů. Takovéto obraty, oproti standardizované formě běžných dokumentů OSN, odrážejí specifické reálie arabsko-islámského kulturního okruhu. Práci samotnou uzavírá závěr a soupis bibliografie. V příloze práce se nachází tematicky členěný arabsko-česko-anglický slovníček základní terminologie OSN.

Jakožto vedoucí této práce bych si dovolil zmínit některé její přednosti a přínos. Případné nedostatky nechť posoudí oponent práce.

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Univerzita Karlova

Katedra Blízkého východu

O tématu arabštiny ve vztahu k OSN dosud nebylo takto souhrnně pojednáno, existuje k němu jen relativně malé množství odborné literatury (v západních jazycích a arabštině), z níž část je navíc i poněkud staršího data. Autorka však pracovala i s množstvím pramenů v podobě dokumentů, webových zdrojů a materiálů vydaných OSN (včetně arabských), na jejichž základě pak byla schopna vytyčené téma zdrojově pokrýt a relativně uceleně pojednat. Za klíčové pak považuji zasazení tématu arabštiny v OSN do širšího kontextu tzv. multilingvismu, který lze pokládat za řídicí princip jazykové politiky této organizace. Jako velmi užitečný z překladatelsko-tlumočnického hlediska spatřuji slovníček terminologie OSN v příloze práce, který autorka vytvořila na základě práce s prameny, sekundární literaturou i terminologickou on-line databází OSN (UNTERM), obsahující odbornou terminologii této organizace paralelně ve všech jejích oficiálních jazycích. Dále bych chtěl vyzdvihnout vysokou formální úroveň textu, která svědčí o tom, že si autorka nechala dostatek času na závěrečné korektury.

Jinak je pochopitelné, že z této bakalářské práce by mohla „vyrůst“ některá dílčí, v této práci jinak spíše kompilačně pojatá témata, jež by byla zakotvena v konkrétnější metodologii. Velký badatelský potenciál lze bezpochyby vidět např. u samotného tématu multilingvismu. Dalším tématem by mohla být podrobná jazykovědná analýza různých typů arabských dokumentů OSN (resp. jejich arabských překladových verzí), které tvoří rozsáhlý a badateli dostupný korpus právně-diplomatické arabštiny. I studie Lutze Edzarda na toto téma (Edzard, 1996; 1998), na něž autorka také odkazuje, představují spíše počáteční pokus o analýzu tohoto typu.

Závěrem mi nezbyvá než konstatovat, že bakalářská práce **Balsam Al-Shiekhli** podle mého soudu splňuje jak formální, tak obsahové požadavky kladené na vypracování bakalářské práce, a proto ji **doporučuji k obhajobě**. Práci navrhuji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 11. 8. 2021

PhDr. Viktor Bielický, Ph.D.